

Visschers van menschen.

Ik zal in „Zeemanshoop“ achter een kop zwarte koffie van een stuiver en grinnikte....

Deze vreugde vond haar voorwerp in een would-be-zeeman, die aan de haven de aankomst van een logger stond af te wachten.

Door de wazige ruit monsterde ik hem zoo nauwkeurig mogelijk.

Hij was een sailor bij de gratie van een tailor! Een frui met ankers, die een eervolle vermelding waard was op een tentoonstelling van dames-handwerken!

Een broek met wijde pijpen, net-echt! Ik zweer niet, maar anders zou ik er een eed op gedaan hebben, dat die buit in zijn borstzak een verrekijker was.

Toen kwam ik tot mijn conclusie. Boeken gelezen — Mesdag gezien — dichterlijk aangelegd!

De logger meerde en de aspirant-zeeman ging aan boord.

Ik keek nieuwsgierig de ontkenning af. Ik zag de witte broekspijpen zich benauwd bewegen tusschen de schubben, die het verweerde dek ontsierden.

„Niet gestofzuigerd, vanmorgen!“ meesmulde ik hoofdschuddend.

Vergiste ik mij niet, dan begon de neus van den nieuweeling afweerbewegingen te maken; de geur van het laatste braadje haring hing blijkbaar nog in het vooronder, waarin de man moeilijk-bukkend verdween.

„Dat duurt een kop koffie“, zei ik bij mijzelf en wenkte de meid om nog eens in te schenken.

Eer ik den stuiver opgedronken had, zat het voorwerp van mijn overpeinzingen tegenover mij aan het tafeltje en wierp een blik op de spijkaart.

„Neem café-complet, meneer“, raadde ik goedmoedig.

Toen stortte hij zijn geprangde hart voor mij uit. Zijn beschouwingen zou ik kunnen samenvatten onder den titel: De Reformatie van de visscherij.

Het begon met de reformatie van de verf. De scheepjes moesten wit zijn, dat stond zoo proper en het was tevens zoo schilderachtig.

Dan moest er reformatie komen van het logies, want men kon toch niet in zoo'n vooronder gebukt zitten noch slapen in zoo'n ellendige kooi.

Ten derde was reformatie van de gage noodig, want het ging toch niet aan altijd in de zorg te zitten. Het bedierf heelemaal het genot van de wijde vergezichten, het rythme van de golven en het lichten van de zee!

Tenminste dat heb ik van zijn woorden onthouden.

Toen heb ik hem een goeden raad gegeven. „Mijnheer“, zei ik, en ik tikte daarbij eerbiedig aan mijn oude pet — „Mijnheer, u lijkt mij te ontwikkeld voor visscher, maar u moet reeder worden?”

Dan kunnen wij allen naar uw wijde pijpen dansen, ik bedoel van uw verzienden blik profiteren!”

Toen stond ik haastig op, want de gal liep mij over.

Of dat kwam van de koffie of van dien reeder laat ik in het midden.

Wat wil ik met deze verdrinking zeggen? Eens riep de Heiland de zonen van Zebedeus om als visschers van menschen op te treden.

Nóg roept Hij Zijn Kerk: Volgt Mij na en Ik zal u maken tot Visschers van Menschen.

Goed, in de rijen van die visschers is allerlei onderscheid.

Er zijn riviervisschers, kustvisschers, zeevisschers, zelfs walvischvaarders!

Er zijn schippers, maar ook lichtmatrozen. Er zijn er, die van de visscherij-school komen en er zijn er die geen andere academie gehad hebben dan de kombuis en het vooronder.

Die verschillen doe ik niet weg. Hoe meer kennis, hoe meer gaven, des te liever! Maar op één voorwaarde, dat wij verstaan dat het ernst is, bittere ernst.

Ernst met den arbeid: dagen eens daglooners! Ernst met de zorgen: de visch wordt duur betaald!

Ernst met het gevaar: de éne breker volgt op de andere!

Voor liefhebberij en dilettantisme is hier geen plaats.

Menschen, die Mesdag gezien hebben, moeten directeur van een museum worden, maar geen bootsman op een logger.

De ergste storm heeft mij nimmer zóó moe gemaakt dan de amateurs die mij voor de beenen liepen!

„Volgt Mij na en Ik zal u maken tot visschers van menschen“, zegt de Heere.

Maar Hij voegt er teeder waarschuwend aan toe: „Kunt gij zeilen met een gescheurd zeil en roeien met een gebroken spaan?”

N. B.

bij Zondag 26 aangeetkend staan: Hoe te denken over het erkennen van den doop van anderen? Zie Ref. 13:344. Ik haalde die jaargang voor den dag, en las in de 2e kolom van pag. 344:

„Het zou immers wel kunnen zijn, dat we met dat „erkennen“ of „niet-verloochen“, zelf op een verkeerd weg waren.”

Bent U in het stellen van de mogelijkheid dat die erkenning moet worden losgelaten. Ds den Houting dus al niet 2½ jaar voor geweest?

Een derde merkt op:

Bij mijn weten hebt u er toch wel iets over geschreven. En wel in „De Reformatie“ van 4 Augustus 1933. Ik heb dat nummer nu niet bij de hand. Wel het nummer van het „Gereformeerd Mannenblad“ (Nov. 1933), waarin bedoeld artikel van U is overgenomen. Gedeeltelijk sluit ik dat hierbij in.

Deze lezer voegt dan het art., voorzoover overgenomen in het „Mannenblad“, erbij; ik neem het hier over:

In het Maart-nummer van ons blad schreef Ds W. H. den Houting, bij zijn beantwoording van ingekomen vragen onder meer: „Ik wil eerlijk bekennen, dat voor mij de principieele fundeering van de erkenning van den Doop in andere „kerken“ nog allerminst klaar is.” Dat hij niet de eenige is, moge blijken uit het volgende artikel van Dr K. Schilder, voorkomende in „De Reformatie“ van 4 Augustus 1933:

Bestaansrecht-erkenning voorwaarde voor samenkomst?

In de „Goudsche Kerkbode“ spreekt Ds Kalkman met sympathie over het streven van „De Reformatie“ inzake het zoeken naar kerkelijke eenheid tusschen wie gelijke belijdenis hebben. Ds Kalkman heeft evenwel één bedenking: hij meent, dat men over en weer elkaars bestaansrecht erkennen moet, om tot eenheid te komen, en wijst erop, dat wij toch ook elkaars doop erkennen. Hetgeen een erkennen van het bestaansrecht in sluit, naar zijn meening.

Dankbaar voor Ds Kalkman's artikelen, vroeger en nu, zou ik op dit éne punt met hem van meening willen verschillen.

ad a) Naar mijn meening is de erkenning van elkaars „bestaansrecht“ als „(afzonderlijk) kerkelijk instituut“ het groote struikelblok voor de eenheidsprogingen. Want als we het recht hebben naast elkaar te blijven, dan laat ik persoonlijk liever alles wat is, kalm voortbestaan; het leven is dan voorloepig wel zoo rustig. Maar ik geloof niet, dat Christus ons het recht geeft de zaak blauw blauw te laten. Ik geloof, dat Hij verbinden wil, wat samenwonen kan in één belijdenis. En daarom moeten wij het bestaansrecht der Chr. Kerk erkennen; en kunnen ook haar leden, als zij ernst maken met het grondaxioma, zoeven genoemd, niet anders doen, dan het bestaansrecht van ons instituut ontkennen (zooals de échte Chr. gereformeerden ook altijd gedaan hebben, in tegenstelling met latere „Wekker“-artikelen, die het aantal „ware kerken“ begonnen aan te lengen, en dus een neo-Chr. geref. opvatting vertoonden). Over de wijze, hoe wij dan samenkomen kunnen met deze wederzijdsche opvatting ten aanzien van elkaar, schreef ik reeds. Zoodra men inziet, dat samenwonen eisch is, is het een kwestie van gehoorzaamheid, eraan te voldoen. Een persoonlijke meening, of zelfs een voorafmalige kerkelijke uitspraak over de onwettigheid van eens anders kerkbestaan, is de facto buiten werking gesteld, zoodra de nieuwe groepeerings feit is. En om een meeningsverschil mag men elkaar in Gods huis niet voorbijlopen; de kerk is geen gemeenschap van logica, of van zuivere „Deutung“ van kerkgeschiedenis(sen).

ad b) Houdt de erkenning van eens „anders“ doop de these van de wettigheid van het „andere“ instituut in? Ik herhaal: m.i. niet. Laat ons concreet worden: in Glessendam is weer een nieuwste secte; een zekere heer De Hek doopt er ook. Kwam zulk een gedoopte naar ons over, ik geloof niet, dat hij zou herdoopt worden. Erkent men daarmee het „bestaansrecht“ van de gemeente De Hek? In Los Angeles was een zekere juffrouw Aimee McPherson. Ze haalde allerlei Amerikaanse kunsten uit, bekeerde op haar manier er velen, hield openbare samenkomsten, met illuminatie zoowel van zichzelf als van de zaal, doceerde „dogmatiek“ met een heel grooten staf, verdiende en beheerde groote geldsommen, trouwde en liet zich scheiden, ging er weer met een ander van door, en schijnt onlangs den roman te hebben afgesloten. Zij deed zeer veel aan zending; ik heb van nabij foto's van het werk gezien, brieven van zendingsarbeiders en -sters gelezen, en drukwerk van de secte ontvangen. Deze zendelingen hebben er ongetwijfeld velen gedoopt, met de goede formule, en met een aanstelling, die in hun kring volstrekt wettig was. Erkent men nu het bestaansrecht van zulk een lichaam? Neen. Toch erkent men den doop ervan, als aan de bekende voorwaarden is voldaan.

Laat ons toegeven, dat de erkenning van den doop wel insluit een inrekeningbrengen van de catholiciteit van het Christendom, maar absoluut niet kan betekenen een erkenning van de wettigheid van het doopende instituut.

Het is trouwens gevaarlijk, op feitelijke erkenningen (beter gezegd: op de ontstentenis van uitdrukkelijke verloocheningen) nieuwe uitspraken ontrent wat mag en niet mag te gronden. Want om de rechte houding te vinden, moeten we altijd weer naar de bron terug: het geopenbaarde Woord. Het zou immers wel kunnen zijn, dat we met dat „erkennen“ of „niet-verloochen“, zelf op een verkeerd weg waren. Het is duidelijk, dat we inzake het al-of-niet-herdoopten een zekere verlegenheidspolitiek voeren: niemand weet, hoe uit het moeras te komen, of: welke grens te trekken tusschen niet- en wel-erkennen. Maar daarom blijve ons argument ook dáárop niet gebouwd.

Deze lezer voegt er zijnerzijds nog aan toe:

Hieruit blijkt dus, dat u er, zij het zeer weinig, toch welover geschreven hebt. Ten tweede, dat an-

deren, i.e. de heer Coulander, uit uw artikel hebben opgemaakt, dat u, althans in Augustus 1933, „zat“ met de principieele fundeering van de erkenning van den Doop in andere „kerken“. Ten derde, voeg ik er aan toe, weet nog niemand, ook niet na de Predikanten-vergadering in 1936, hoe we uit het moeras moeten komen, waar we, volgens u, op dit punt, in zitten.

Wat dat „moeras“ betreft: de achtergrond der moeilijkheden is natuurlijk het kerkbegrip. Dat doopserkenning niet insluit erkenning van de wettigheid van een doopend instituut, of een doopenden kring, is m.i. evenwel duidelijk. Voorloepig is dat de hoofdzak. Doopserkenning is trouwens in veel gevallen een te sterk gekleurd woord. Niet nóg eens doopen is nog geen erkenning van den toegedienden doop. Het negatieve is nog niet het positieve; zwijgen nog geen spreken.

Over de zaak, die verleden week aangevoerd werd, volgt dan later nog wel iets.

K. S.

„Contact met onze hoogleeraren“.

Onlangs heb ik een en ander gezegd over een vergadering, welke gehouden is in het gebouw der Vrije Universiteit. Reeds bij mijn eerste publicatie in dezen wist ik, dat ik zou worden uitgenodigd om te spreken, en tevens, dat de wensch daartoe geuit is, en het besluit er toe genomen is, NADAT de eerste samenkomst was belegd, en het eerste referaat gehouden was. Al wat ter zake in de pers is opgemerkt nadien, heeft van wat ik zeide, niets af kunnen doen.

Dezer dagen ontving ik de uitnodiging. Ik weet niet, of ik den mij gezonden brief geheel overnemen mag, en laat dus de namen weg; al ken ik mijzelf het recht toe, te publiceeren ook uit die vergadering wat toch door jongeren en ouderen besproken wordt, ik wil niet meer publiceren dan strikt noodig is, voor het elkaar goed verstaan. Daarom geef ik uit den door mij ontvangen brief het volgende weer:

....., 20—4—36.

Hoogleerde Heer,

Op initiatief van drie predikanten uit de classis Enkhuizen is onlangs te Amsterdam een vergadering gehouden van predikanten uit de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht, waartoe ook studenten der Vrije Universiteit zijn toegelaten. Op verzoek heeft Prof. Hepp daar gesproken over: Actuele dogmatische problemen aangaande de Kerk. Deze conferentie droeg een besloten karakter.

De vergadering benoemde een comité (....., en mij), dat verdere conferenties heeft voor te bereiden, en tot opdracht kreeg, om voor de e.v. conferentie U als spreker uit te noodigen en U te verzoeken, alsdan hetzelfde onderwerp te behandelen, waarover ook Prof. Hepp sprak.

Bij dezen kwijt dit Comité zich van die opdracht. Het spreekt den hartelijken wensch uit, dat U aan dit verzoek zult willen en kunnen voldoen. Gaarne zagen we alsdan als plaats van samenkomst Amsterdam en als tijd: een dag in de tweede helft van Juni vastgesteld.

Namens het Comité verblijf ik met hoogachting en christelijken groet.

Uw

Op dezen brief heb ik het volgende antwoord gezonden:

Kampen, 6 Mei 1936

Weleerwaarden Heer

Zeer Geachte

In antwoord op Uw brief van 20 April 1936 — waarop ik, uit U reeds meegedeelde oorzaak, niet eerder antwoorden kon — moet ik U tot mijn spijt melden, dat ik aan de daarin tot mij gekomen uitnodiging geen gevolg zal mogen geven. Waar het een aangelegenheid betreft, die door de initiatief-nemende predikanten bij herhaling in de dagbladders publiek gemaakt is, veroorloof ik mij, overeenkomstig mijn U reeds kenbaar gemaakt voornemen, mijn antwoord te publiceeren, deze week in „De Reformatie“.

Mijn overwegingen komen in het kort hierop neer: a) In de pers is gepubliceerd, dat de door U bedoelde „conferenties“ bedoelden „contact met onze hoogleeraren“ te verkrijgen. Maar zooals ook uit Uw brief blijkt, heeft men een plaats van samenkomst gezocht, welke aan een deel dergenen, die tot „onze hoogleeraren“ behooren, de gelegenheid biedt, de „conferenties“ bij te wonen met slechts zeer gering tijdverlies — immers de hoogleeraren der Vrije Universiteit —, terwijl een ander deel van „onze hoogleeraren“ niet alleen niets van heel deze aangelegenheid vernomen heeft, en derhalve ook niet is uitgenodigd tot de eerste conferentie, doch ook, stel, dat men ook hen nog achteraf in zijn poging tot verkrijging van „contact“ opnemen zou, in elk geval zeer veel tijd zou verliezen indien de conferenties door hen zouden worden bijgewoond. Uit respect voor het hoogleerarencollege, waarvan ik thans voorzitter ben, moge ik niet alleen over de gevolge gedraglijken mijn leedwezen betuigen, doch ook verklaren, dat ik op een zóódanig begin noch als hoogleeraar, noch als referent een vervolg wil helpen geven.

b) In de pers is gepubliceerd, dat de „conferenties“ het karakter droegen van „voortgezet hooger onderwijs“. Gelijkt uit Uw brief blijkt, en trouwens reeds bekend was, waren daarbij evenwel ook studenten tegenwoordig; ik merk tevens op, dat bij dit voortgezet hooger onderwijs ook hoogleeraren der Vrije Universiteit aanwezig waren. Zonder mij te verdiepen in de vraag, wat hier de zin is van het substantief „onderwijs“ of van het deelwoord „voortgezet“, moge ik opmerken, dat derhalve niet alleen de hoogleeraren van Kampen, doch ook de studenten der Theologische Hoogeschool tegenover hun collega's aan de Vrije Universiteit in een positie worden gebracht, waarvoor ik hen, gezien óók hun wetenschappelijke belang- (Zie vervolg op blz. 268.)